

Vg
7037

Q

Q. 218. 8

Vg
7037

AD PASTORES
AC MINISTROS ECCLE-
SIARUM IN ELECTORA-
TU SAXONIÆ

*PIA AC NECESSARIA
Admonitio,*

Annò 1600. conscripta, nunc verò certis de
causis in lucem edita.

ACCESSIT ALTERA AD
EOSDEM COMMONEFACTIO,
Anno 1610. concinnata.

1. Corinth. 14.

Omnia decenter & secun-
dum ordinem fiant.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and the texture of the paper.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and the texture of the paper.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and the texture of the paper.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and the texture of the paper.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and the texture of the paper.

SALUTEM IN DO-
MINO PRECAMUR.

CUM NOS AD SYN-
odum Dresdanam
de voluntate Illu-
strissimi nostri Ma-
gistratus deputati perlegere-
mus Acta visitationis, annis
proximè præterlapsis in hoc
inclyto Electoratu lauda-
biliter institutæ & pera-
ctæ: deprehendimus sanè,
statum Ecclesiarum in ple-
risque rebus ad doctrinam
fidei, disciplinam Ecclesia-
A 2 sticam

sticam, *εὐταξίαν ἢ εὐσχημοσύνην* perti-
nentibus, per DEI gratiam,
constare saluum & inconcuf-
sum. Maximè verò lætamur,
& æterno Deo, Patri Domi-
ni nostri JESU CHRISTI, unà
cum Spiritu Sancto gratias
immortales agimus, quòd
inter tot, tantosq; frementis
Satanæ & mundi furores &
horribiles confusiones erro-
rum aliis in locis grassanti-
um, coelestem veritatē ver-
bi sui, (quemadmodum ea
patefacta est in Scriptura
Prophetica & Apostolica, &

in Augustana Confessione
prima ac invariata, ceterisque;
harum Ecclesiarum Scriptis
Symbolicis, in primis autem
libro Concordiæ partim
comprehensa breviter, par-
tim in controversis doctri-
næ capitibus explicata fusius,
& ad subscribendum propo-
sita) benignissime hætenus
conservavit, ejusque divi-
num Numen oramus suppli-
ces, ut eandem porro quoque;
in his & aliis Regionibus atque;
terris illibatam conservet,
& ad posteritatem omnem, si

qua modò futura est, clementer propaget, ad Sacrosancti nominis sui gloriam, & plurimorum hominum perpetuam salutem, Amen.

Animadvertimus etiam, plerosque Pastores ac Ministros Ecclesiarum officium facere, quae par est fide ac diligentia, simulque vitae integritate quandam ceu faciem praeferre, & exemplum dare actypum exhibere, ad cuius formam Auditores quoque vitae suae rationes componant. Hos monemus,
ut

ut qua cæperunt fide studio-
que pergant, subindubia spe
divinæ promissionis : Esto
fidelis usque ad mortem, &
dabo tibi coronam vitæ : A-
pocal. 2.

Porro quædam animadversa sunt;
quæ omninò correctionem desiderant,
de quibus facere non potuimus, quin
pro ratione delegati muneris vos admo-
neremus.

I.

PRIMO SUNT QUIDAM, LICET FORTE
pauciores, qui sepositâ librorum curâ,
res alias agunt, Apostolici Præcepti pa-
rum memores: Attende lectioni, exhortatio-
ni & doctrinæ, I. Timoth. 4. Hinc adeò fit, ut de
tritisimis rebus, quæ laicis etiam notæ sunt, ex
historia Biblica interrogari, quid respondeant,
apud se non inveniunt: In Articulis autem fidei
penè

penè sint pueri, in controversiis verò, quibus hodie concutitur Ecclesia, & quarum cognitio necessaria est docentibus, planè sint hospites ac peregrini. Horum supina negligentia cum ferrinullo modo possit, monemus illos, ut ante omnia sacrorum Bibliorum, dehinc Scriptorum Symbolicorum lectionem sibi commendatam esse sinant, & rerum sacrarum cognitionem familiarem sibi reddant, & ut Superintendentes, illorumq; Adjuncti in speciali Visitatione disquisitionem instituant, quid Ecclesiæ ministri suæ inspectioni aut visitationi subiecti, in sacris Bibliis; quid in scriptis ab Ecclesiâ consensu publico receptis, Augustanâ præsertim Confessione & Formulâ Concordiæ, legerint aut didicerint, ut hoc medio ad majorem diligentiam exuscitentur, & non solum pro se fidei suæ norint rationem reddere, (hoc enim à quovis Christiano, laico etiam, Petrus Apostolus exigit) sed insuper ut potentes sint ad redarguendos contradicentes, & os illis obstruendum, aut certè ex Catecheticiæ doctrinæ capitibus præmonere valeant, ac præmunire gregem adversus irruentes lupos, qui nunquam non in ovile Domini fraudulenter, se insinuant.

Pro-

Prodest hæc commōnefactio, non tantūm
ad veternum excutiendum iis, qui hæctenus fue-
runt negligentiores, sed insuper ad accenden-
dos cæteros, ut rei gravitate apud animum ac-
curatiūs expensâ donum sibi concessum assidui-
tate lectionis ac meditationis per DEI gratiam
magis atque magis exuscitent.

II.

COMPERTUM ETIAM HABEMUS,
circa dispensationem Sacramentorum
Baptismi & Cœnæ Dominicæ non ser-
vari uniformem rationem: præcipuè verò in a-
ctione Baptismi, circa quæstiones de fide, secun-
dum articulum Apostolici Symboli à quibus-
dam non recitari integrè, sed mutilatè. Mone-
mus igitur, ut juxta tenorem Ecclesiasticæ or-
dinationis, hic articulus haud secūs atque cæ-
teri duo plenè recitetur.

Rursum audimus, nonnullos in consecrati pan-
nis & calicis exhibitione formulam Testamen-
talem verborum institutionis (Accipe, ede, hoc
est Corpus Christi, quod pro te in mortem est
traditum: Bibe, hic est Sanguis Jesu Christi, qui
pro peccatis tuis effusus est) prorsus omittere,

B

& a-

& aliã quadam uti formulã, Calvinianis hæc-
nus usitatã. Ut ergo, quoad fieri potest, in riti-
bus conformitas servetur, nec cuivis liberum
sit, pro suo arbitrato seu libitu potius mutare
quippiam, & innotare: Omnes atque singulos
ad Ecclesiarum Constitutionem anno 80. publi-
catam remittimus, quæ certam præscribit nor-
mam atque formam partes omnes divini cultûs
legitimè peragendi.

Singulatim autem hortamur, ne quis in di-
spensatione Cœnæ, & Symbolorum Sacramen-
taliũ exhibitione præsumat ullam aliam u-
surpare formulam, præter eam, quæ verbis con-
tinetur Institutionis, & præmemoratae Consti-
tutionis Electoralis octavo Articulo palàm præ-
cipitur.

III.

INTER RELIQUAS ECCLESIA-
stici muneris partes, hæc quoq; nume-
ratur, ut fide Pastores ex Apostoli Pauli
præscripto arguant & increpent, 2. Tim. 4. Ad-
ditur autem: in omni lenitate & doctrinã. Dan-
da igitur opera est, ne conviciis perstrepan-
tiones, nevé sub alicujus zeli prætextu
quippiam fiat absolum aut præposterum.
Quod

Quod cum ita sit, dignus est reprehensione im-
portunus zelus eorum, qui modum in objur-
gando tenere nequeunt, sed amarulentiâ ver-
borum animos auditorum à se abalienant, vel
quadam privatæ vindictæ cupiditate accensi
causas proprias agunt, & à quibus se fortè læsos
autumant, in illos è suggesto bilem suam evo-
munt, aut quæ per obscuros & incertos rumus-
culos acceperunt, illicò in suis concionibus
pro certis effutiunt. Quæ ratio, cum plus destru-
at, quàm ædificet, ac simul autoritatem Sacro-
sancti Ministerii prostituat: nomine illustrissi-
mi nostri Magistratûs admonitos illos volu-
mus, ut, si quando sunt auditores objurgandi,
faciant id cum debita moderatione & Christia-
na mansuetudine, & eos, qui delinqvunt, pri-
vatim admoneant, & gradus admonitionum à
Domino præscriptos observent: nihil agant ex
vindictâ, nihil ex affectu iracundiæ, nihil (ut A-
postoli verbis utamur) ex præcipatione judi-
cii, sed hac officii Ecclesiastici parte, quæ circa
vitia auditorum castiganda occupatur; zelo so-
brio defungantur.

IV.

NIMIS ETIAM EST PERVULGATUM,
aliquàm multos Pastores in morem
atque modum politicorum homi-
num,

num, comam demetere, quosdam etiam in pu-
blico coetu ne quidem inter precationem; aut
Evangelii prælectionem ex suggesto, vel etiam
in peragendis reliquis divini cultus partibus ca-
pita denudare, & haud aliter, ac si legibus exem-
ti sint, pileolos suos ne movere quidem: adhuc
esse quosdam illius præsumtionis, ut alios qui-
dem Calvinismi reos agere soleant, si ad nomen
JESU capita sua non denudent, cum quidem
ipsi (nescimus quo singulari privilegio) suos il-
los pileolos, ne quidem extremo attingant digi-
tulo. Ne ergo his obverti queat id, quod Lu-
cæ 4. legitur: Medice; cura te ipsum, vel etiam
illud Ethnici: Turpe est Doctori, cum culpa
redarguit ipsum: monitos esse volumus, ut;
quod jubent alios, ipsimet factis exprimant, nec
le Papali quodam fastu à talibus exemptos so-
mniaent.

Et quia Paulus Apostolus disertè scribit, Vi-
rum, qui in Ecclesiæ coetu vel orat vel prophe-
tat, si quicquam habeat in capite, de honestare
caput suum: omninò debent Pastores huic A-
postolicæ sanctioni se submittere, nec aliùs sa-
pere velle tanto Apostolo: Præsertim quòd ista
nonnullorum consuetudo hætenus usurpata;
non potest non esse conjuncta cum suspitione
fastus, superbiæ & singularis cujusdam præsum-
tiōs

tionis, quæ si in ullo nocet ordine, in eo certe,
qui est ministrorum Ecclesiæ, non potest non
plurimum incommodare.

Non ergo pudeat Evangelii Ministros, ut
externo habitu Pastoralis (præsertim in peragen-
dis Sacris) sic etiam comâ capitis à reliquorum
hominum ordinibus esse distinctos: ne demes-
sione comæ videantur æmulari mores Calvini-
starum, quorum Pastores à mercatoribus aliis-
vé politicis personis vix ægrè dignosci possunt.

Sed & Scholarum Moderatores & collabo-
ratores non solum in habitu, verum etiam mo-
ribus atque gestibus se Politicis nimium con-
formare solent. Superintendentes ergo com-
monefacient illos decori; ut quia non in Scho-
lis tantum laborant, sed in templis Ecclesiæ DEI
ministrant; ideò in omni conversatione tam
publica quam privata proximè se accommo-
dent ad Ecclesiastici ordinis statum, præsertim
cum inter illos sint non pauci, qui & concio-
nando se exercent, & ad Ecclesiasticum munus
aspirant.

V.

 VOS DAM AUDIMUS; TABERNAS
frequentare cerevisiarias in oppidis,
ibique potitare. Quia verò neque

B 3

hoc

hoc vacat insigni scandalo, præmonitos eos volumus, ne quid tale committant posthac, sed in omnibus se formam pietatis, honestatis ac sobrietatis, ut & reliquarum virtutum, exhibeant: In eos, qui spretis salutaribus admonitionibus deliquerint, animadverteretur eâ, quâ par est, severitate.

Duo adhuc restant, de quibus vos ratione vestrorum Auditorum commonefaciendos esse judicamus. Primò, quia nimis frequentes usu venit, ut vidui & viduæ post mortem priorum conjugum, cupidè nimis & præproperè animum applicent ad novas nuptias ineundas: pro nihilo interim ducentes, quid vel natura postulet, vel honestas efflagitet: Idcirco decretum in Synodo factum est, ut viris quidem semestri tempus præfigatur, intra quod non nisi gravissimis causis urgentibus [de quibus iudicium facient Consistoria] fas sit ad secunda vota descendere: Fœminis verò certis de causis ante completum viduitatis suæ annum non sit integrum, alias affectare nuptias.

II.

Alterum concernit Scholas, quæ cum sint Ecclesiæ & Reipublicæ Christianæ Seminaria: Par est huc totis viribus elaborare, ut illæ florent, vigeantq; docentium ac discipulorum Studio, & in-

& inter pueros delectus instituatur, qui sint ad literas naturali quadam *& Quia* ingeniiq; bonitate apti, qui secus: ut illis quidem ad inchoatum cursum strenuè continuandum quoddam veluti calcar addatur: de cæteris verò, qui tardioris sunt ingenii, parentes maturè per Pastores & Ludimagistros admoneri possint, quò liberos suos literis minùs aptos, ad opificia manuarum, vel alias honestas artes discendas & tractandas adhibeant: atq; sic gubernatio Scholarum & Ecclesiarum majore cum fructu committi possit his, quos DEUS amplioribus ingenii dotibus instruxit.

Denique sit hic ceu scopus omnium vestrarum actionum, ut suam quisq; Ecclesiam incorrupto DEI verbo pascat, & quod docet alios, suo etiam exemplo comprobet: omnesq; partes sui muneris ad divini verbi canonem & ordinationis Ecclesiasticæ præscriptum conformet, adeoque ministerium suum plenè probatum reddat, idq; in gloriam omnipotentis DEI, qui ut Spiritu suo vestris laboribus cælitùs benedicat, piis & ardentibus votis intimè precamur.

Vestri in Domino

Confratres

Deputati Theologi ad Synodum

Reverendis, Pietate &
doctrina, prestantibus
viris, Evangelium CHRISTI
in inclyto Saxonix Electo-
ratu docentibus, suis in
CHRISTO fratribus
dilectis.

SALU.

SALUTEM IN CHRIS-
STO PERPETUAM
PRECAMUR.

DE QVIBUS ANNO
abhinc undeci-
mo Domini de-
putati ad Syno-
dum Dresdensem Pastores ac
Ministros Ecclesiarum in E-
lectoratu Saxonico piè ac sa-
lubriter monuerunt, ea jam
pridem in usum vocata à
plerisq; esse minimè dubita-
mus, cum ejusmodi sint o-
mnia, quæ πρὸς οἰκονομίαν (Apo-
sto-

&

us

sti

o-

alu-

stolus loquitur) hoc est, ad æ-
dificationem ac incremen-
tum Ecclesiæ, statúsque pu-
blici dignitatem plurimùm
conducunt. Quia verò haud
pauci reperiuntur, qui à tem-
pore divulgatæ Epistolæ ad
Ecclesiasticam munia demum
accesserunt, ipsa necessitas
requirit, ut cum hi ipsi, tum
ii quoque, qui sub id tempo-
ris Ecclesiis præfuerunt; de-
nuò moneantur, ut quæcun-
que commonefactioni illi
inserta sunt fideliter citraq;
cunctationem executioni
man.

mandare annitantur, ut si
quando ad visitationis ne-
gotium redeundum erit, ipsa
re appareat, eos salutaria mo-
nentibus promptè paruisse.

Cæterum docent Acta vi-
sitationum, quæ de Volunta-
te Serenissimi Principis Ele-
ctoris annis proximis iterū
fuerunt peractæ, aliquam
multa se offerre, quæ cum
emendatione indigeant, si-
lentio haudquaquam sint
involvenda. Eorum è cumu-
lo pauca quædam excerpta,
priori Epistolæ subungere

Voluimus, minimè dubitan-
tes, Pastores eosque omnes,
quibus salus publica curæ ac
cordi est, oblequenter factu-
ros, ut tam hæc quàm priora
illa citra moram in plurimo-
rum commodum fructuosè
instituantur. Mense Aprili,
Anno 1610. Dresdæ.

I.
GRAVIS EST ADMONITIO ILLA
Apostoli, Galat. 5. (15.) Quòd si vos invi-
cem mordetis & comeditis, videte ne ab
invicem absumamini. Quemadmodum enim
Pax & Concordia in qualibet Republica præci-
puum est vinculum, quo subditorum salus &
incolumitas facta tecta asseritur: ita in Ecclesia
potissimùm ea est vis mutuæ consensionis Col-
legarum, ut, si vel minima inter eos, vel in
doctrina, vel in moribus ac conversatione quo-
ti-

tidianâ, oriatur diffensio, non modò Auditores enormiter offendantur: sed & religionis puritas apud hostes veritatis malè audiat: quin progressu temporis alter alterum absumat, imò penitus evertat. Accedit, quòd laborum Ecclesiasticorum benedictio & Auditorum ædificatio vix speranda apud eos, qui mutuis diffensionibus si-ve manifestis, si-ve clandestinis, se invicem lacerant, proscindunt, & persequuntur: Ibi enim Dominus mandavit benedictionem, ubi fratres cohabitant in unum: teste Davide, Psal. 133. 1.

Hoc si pensi hodiè haberent Ecclesiarum ministri, minus profectò diffensionum & rixarum, vel certè minus simultatum inter ipsos glisceret. Testis verò est experientia: Ambitionis stimulis quibusdam in locis Pastores & Diaconos ita exagitari, ut hi illorum honori & dignitati invidiant, eorumq; luminibus ac commodis, quâ possunt ratione obstruant: illi verò hos, præsertim si docendi donis præditi sint, tanquam æquales ferre non possint. Quæ diffensionum flammulæ plerumque in tristissimum tandem erumpunt incendium, quo Ecclesiæ status satis periculosè concutitur: Adversariis puritatem Religionis suggillandi occasio præbetur: infirmiores denique gravissimè offenduntur. Dabunt proinde

operam singuli ac universi Ecclesiarum Pastores ac ministri, ut extirpatis omnibus privatorum affectuum ac simultatum igniculis, mutuae paci ac concordiae studeant, memores, aliquando gravissimas justissimo mortalium iudicii ac vindici, hujus etiam villicationis reddendas esse rationes.

II.

PORRO ILLUD QVOQVE gravi reprehensione dignum merito censetur, quod multis in locis, & quidem illustrioribus etiam, tum Pastores tum Diaconi usque adeo in officio socordes & negligentes sunt, ut vel plane nullis evidentibus causis praepediti, vel saltem in privatis, & culinæ magis quam Ecclesiæ inservientibus studiis ac negotiis expediendis occupati, rarissime intersint Collegarum suorum Concionibus: vel si forte templum sub initium Concionis sint ingressi: mox tamen inde, tanquam canis à Nilo resiliant: Imò Pastores quoque & Superintendentes, quibus tamen inspectio Ecclesiarum & Diaconorum est commissa, de Diaconorum suorum concionibus, quomodo ex se habeant, parum sint solliciti. Quæ profectò socordia præterquam quod cū enormi offendiculo Auditorum est

est conjuncta, morsum conscientiae aliquando talem movere & excitare potest, ut Minister Ecclesiae, qui usq; adeò negligenter suo functus est officio, vix sit inventurus, quò facti rationes sufficientes, tùm DEO, tùm Magistratui reddere possit.

Proindè seriò monentur tùm Pastores, tùm Diaconi, ut quid hâc in parte sui sit muneris atque officii, assiduè & diligenter cogitent: Concionibus omnibus (nisi fortè rationibus justis impediuntur) intersint, & suo exemplo tùm ad attentionem in audiendis concionibus, tùm ad studium ac fervorem in fundendis precibus publicis Auditores incitent ac inflamment, memores comminationis Propheticae: Maledictus, qui officium suum negligenter fecerit, Jerem. 48. (10.)

III.

NON PROBAMUS CONSUE-
tudinem eorum, qui temerè ac citra evi-
dentem causam quibusvis permittunt
suggestum conscendere ac conciones habere ad
populum. Res enim docet, multos esse, qui
vix à primo limine studium Theologicum salu-
târunt, adeoque verum ac genuinum concio-
nandi modum ignorant, aut certè parùm con-
veni-

venienti habitu ad dicendum prodeunt. Sanè tales qui sunt non modò ad ædificationem Ecclesiæ nihil conferunt, sed pios quoq; vehementer offendunt & sacrum concionandi munus propemodum in contemptum adducunt. Monemus itaque Pastores eorumq; Collegas, ut concionandi partes suo quisq; loco, fideliter ac rectè ipsimet obeant, nec ad concionandum quenquam admittant in posterum, nisi qui probè instructus sit rerum sacrarum cognitione ac Præceptorum testimoniis, seque Consistorio, cui subest, modestè indicet, ut in doctrinam, vitam ac mores ipsius accuratè priùs inquiratur. Sint potiùs authores iis qui vel in Scholis docent, vel pueros fidei suæ commissos ad pietatem, virtutem, & literas domi atque in umbrâ informant, ut legendo, meditando, discendo, orando, ad munia Ecclesiastica se præparent, adeoq; tempus illud patienter & in Spiritus humilitate expectent, quo ad functiones sacras legitimo modo adhibeantur.

IV.

TANTA HODIE LOCIS OMNIBUS morum ac vitæ corruptio est, ut non pii solùm, sed & ipsa propemodum natura rerum ingemiscat, videaturq; extrema ac fata-

fatalis quædam imminere rerum omnium con-
versio, multis auditorum perperam cogitanti-
bus, egregiè se defunctos suo munere, si orete-
nus fidem jactent, ac scripturæ quædam dicta
de ineffabili DEI misericordia, ac gratuitâ ho-
minis peccatoris receptione demurmurare no-
rint, licèt interim vitam suam turpiter & ad in-
famiam usque coinquent.

Meminerint igitur Pastores, ita annuncian-
dam esse perterrefactis mentibus doctrinam
Gratiæ, ut simul Legis mucrone præfractos ac
improbos (quorum ingens ubivis numerus est)
sauciant ac perterreant, adeoque Christi & Ba-
ptistæ exemplo prædicationem Pænitentia gr-
viter urgeant, istud auditorum animis inculcan-
tes, Fidem, quâ iusti reputamur coram DEO,
fructus bonos ex se fundere, inque opera erum-
pere, quæ secundum DEUM facta sunt, ut Chri-
stus Johan. 3. loquitur. Qui id negligit, ac legis
fulmine peccantes non coërcet, is omninò ad
se pertinere sciat id, quod apud Exechielem
cap. 33. ignavis speculatoribus Dominus com-
minatur, inquiens: Si, me dicente ad impium,
Impie morte morieris. Tu ei non fueris locu-
tus, ut se custodiat à viâ suâ, ipse quidem impius
iniquitate suâ morietur, sanguinem autem ejus

D

de

De manu tuâ requiram. Expendatur quoq; Caput 56. Esaiæ, vers. 10. 11. & illud Apostoli: Prædica verbum, in sta opportunè, importunè, argue, obsecra, increpa in omni patientia & doctrina, 2 Timoth 4. Videatur & Judæ Epistola vers. 22. 23.

V.

QUUM MAGNA VIS ESSE POS-
sit scandalorum, tam apud firmos, quam infirmos in fide, præsertim si ea profici-
santur, vel ex vitâ ac moribus, vel ex habitu si-
ve vestitu minùs honesto ac decente Pastorum
ac Inspectorum Ecclesiæ: operam utique illi e-
nixè dabunt, ut non modò ipsi per se, sed & uxo-
res, liberi, ac universa familia pietati, humilitati
ac modestiæ, in omnibus vitæ partibus stude-
ant: cum primis autem ab omni luxu in vestitu
abstineant: memores fulminis illius Salvatoris:
Væ homini, per quem venit scandalum: satiùs
ipsi foret, ut in abyssum maris præceps daretur.
Et illius Apostolici, 1. Tim. 3. Oportet Episco-
pum irreprehensibilem esse, liberos habentem
subditos cum omni modestiâ: similiter & Uxo-
res pudicas, modestas, fideles in omnibus &c.
Et 1. Petr. 3. Mulieres sint subditæ viris suis, se-
ctantes sanctam conversationem, quarum or-
na-

nammentum non sit exterior capillatura, aut circumdatio auri (& gemmarum) aut cultus vestimentorum, sed homo absconditus cordis, in incorruptione mansuetudinis, & quiete Spiritus, qui in conspectu DEI sit multum perfectus.

VI.

NORUNT HAUD DVBBIE PASTORES
atque Inspectores Ecclesiarum, Scholas oppidanas, vel nostrâ adhuc memoriâ virtutis ac literarum officinas fuisse, in primisq; salutaria quædam *τῆς θεογνωσίας παιδευτικῆς*: optandumque foret, ita eas vel hodiè instructas atq; constitutas esse, ut ad Christi Ecclesiam civilemque vitæ consuetudinem amplissimi fructus ab illis expectandi essent. Verum tanta, proh dolor, rerum omnium ac Disciplinæ in primis diminutio facta est, ut adolescentibus, qui studiis hoc tempore invigilant, nihil videatur esse dissolutius. Et quod in primis reprehensione dignum est, præceptores, reperiuntur ad eò officii sui immemores, ut quemvis discipulorum suis sinant uti moribus, nec corrigere studeant, si quid ab iis delinquitur, sed omnia omnibus permittant. Velamen quidem ignaviæ huic, imò verò ineptæ facilitati obtendunt, affirmantes, Bonæ indolis pueros sponte officium facere, improbos verò nulla ratione emendari: Verum

secus res habet: Nam & probi qui sunt, licentiâ deteriores fiunt; Improbi verò Disciplinæ sanctioris beneficio in Virtutis cursum aliquando revocantur. Hanc igitur qui negligunt, ac juventutem suo ferri sinunt impetu, non præceptores, sed (sit dicto venia) depopulatores ingeniorum æstimandi sunt, quibus ob id grave suis temporibus Judicium lubeundum erit, à quò neq; inspectores ipsi immunes erunt, qui ferrè non possunt, ut disciplinæ arctioris freno puerorum improbitas coërceatur. Rectè omninò Proverbiorum liber cap. 22. Stultitia, inquit, colligata est in corde pueri, & virga Disciplinæ fugabit eam. Et memorabile est illud Senecæ: Qui non vetat peccare, cùm possit, jubet. Et alterum: Bis peccat, qui peccanti obsequium accommodat. Monemus itaque eos, qui scholis præfunt, ac Inspectorum munia sustinent, ut pristinam illam severioris Disciplinæ rationem in usum revocare omninò studeant, ne stultæ eorum facilitas necessitatem tandem imponat superioribus submovendi ejusmodi magistros, qui pueros fidei suæ commissos depravari, planèq; in transversum agi patiuntur. Rectè Cyprianus: Disciplina, inquit, custos spei est, fidei retinaculum, dux itineris salutaris, magistra Virtutis.

Uti

VTINAM VERO ET A PA-
 rentibus obtineri posset, ut liberos ma-
 jori curâ ad pietatem, modestiam ac mo-
 res bonos informarent: minus profectò impro-
 bitatis foret in omnibus vitæ ordinibus. Verùm
 quia plurimi admodum oscitanter officium fa-
 ciunt, adeoq; per turpem ac cunctis seculis in-
 auditam indulgentiam ad omne genus nequi-
 tiæ fenestram liberis suis aperiunt: operam da-
 bunt Pastores, ut cùm ipsi filios habeant mori-
 geros cum omni honestate; tùm parentes ad
 idem præstandum salutaribus monitis flectant,
 sæpè multumq; animis ipsorum infigentes id,
 quod vox divina præcipit: Acues verba legis
 hujus filiis tuis, & loqueris de eis sedens domi &
 ambulans in itinere. Et 4. Capite, Docebis ver-
 ba & acta mea filios tuos & nepotes tuos. Ad
 quæ porrò ea Spiritus Sancti oracula referantur,
 quæ liberorum contumaciæ frenum injectum
 volunt, ut cùm in Epistola ad Ephesios 6. dici-
 tur, Patres, educate liberos vestros in disciplina
 & correptione Domini. Et libro Proverbio-
 rum, capit. 22. & 23. Noli subtrahere à puero Di-
 sciplinam: Prout enim adsueverit quis in pue-
 ritia, talis erit in senectute. Et rursus, Virga

æquè correptio tribuunt Sapienciam, puer au-
tem relictus voluntati suæ confundit matrem
suam: Quibus verbis Scriptura indicat, filios
improbos non solum dedecori esse parentibus,
sed plerunq; etiam ignominiosâ morte perire.
Sed & illud observetur parentum animis, quod
Siracides cap. 30. monet, inquiens: Ne indul-
geas filio tuo in pueritia, nec excuses stultitiam
ejus: Incurva cervicem ejus in juventute, &
tunde latera ejus dum puer est, ne forte præfra-
ctus fiat ac contumax, (& quæ sequuntur.)

VIII.

N MORE NONNULLI POSI-
tum habent, ut si quando Pastores in op-
pidis aut pagis ritu publico in sacri mu-
neris administrationem immittendi sunt, ut
plurimum diebus Dominicis illud peragant, ex
quo id incommodi enascitur, quòd Conciones
interim aliis domi demandanda sunt, haud abs-
que piorum offendiculo, qui commodiore tem-
pore institui negotium illud rectè arbitrantur.
Accedit, quòd integrum sæpè biduum aetui illi
publico impenditur, inque cœnas & prandia
sumtus immodici fiunt, quibus non rarò Eccele-
siastici reditus exhauriuntur, aut certè mirum
in modum affligitur ac oneratur populus. Et
quod

quod multò etiam indignius est, non desunt
qui in quasvis occasiones intenti sunt, ut evaga-
ri creberrimè, ac neglectis officii sui partibus,
cum familia, quam secum trahunt, splendide
et genio hilariter indulgere queant. Mira-
mur talia in eos cadere, qui ad omne pietatis,
virtutis atq; officii decus Duces ac Magistri aliis
esse debebant. Verùm ea seculi hujus infelici-
tas est, ut pauci admodum, quid officii sui sit, a-
nimis secum expendant, adeoq; levi occasione
aliò se abripi patiantur. Hortamur itaq; Su-
perintendentes, eorumq; Adjunctos, ut Inve-
stituras, quas vocant, profestis potiùs diebus in-
stituunt, inq; suscipiendo Visitationis negotio,
ac ærarii Ecclesiastici rationibus cognoscendis
(quæ cum ipso visitationis actu omninò con-
jungendæ erant) cum observent ac teneant mo-
dum, ne quid concionum domi negligatur, nec
sumtu nimio onerentur Ecclesiæ.

Scimus quidem, haud paucos esse qui offi-
cium suum rectâ conscientia ac fide eâ, quæ Deo,
quæ Magistratui, quæ Ecclesiæ debetur, tam his
quàm aliis in rebus præclarè faciunt: quos et-
iam amplissima, ac nullo ævo finienda in Cœlis
olim expectat compensatio: At quia tamen re-
periuntur, qui velut aliud agentes ab officii

tra-

tramite non nunquam defleat, cohortandos
illos censuimus, ut ad DEI in primis gloriam, ac
salutem Ecclesie, citra quæstus ac emolumentum
proprii respectum, in muneris sacri admini-
stratione pie ac laudabiliter deinceps
versentur.

19 7037 *OK*
Ad ædificationem Eccle-
siae quærite, ut excellatis,
I. Corinth. 14.

M

dos
ac
en-
ni-

e-
s,

M

ULB Halle 3
004 950 410

V1077

Qr. 218. 8
Qr. 218

AD
AC MI
SIARI

PIA

Annò 160

ACC
EOSD

Omn
dum o

ES
LE

A

is de

D

un.

Vg
7037

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SALE)

